

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Cap. III. De Voto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

CAPUT III.

De Voto.

Q. 1. *Quid est Votum?*

Resp. Est promissio deliberatè facta Deo de bono meliori, & possibili. Dixi, *Deo facta*; nam Votum est actus Patriæ, soli Deo debitus in testificationem supremæ excellentiæ Illius, ut Authoris honorum omnium, vel in signum gratitudinis debiti primo, ac supremo Benefactori. S Thom. 2. 2. q. 88. a. 5. ad 3. ubi ait, quòd Votum factum Sanctis sic intelligendum sit, *ut ipsa promissio facta Sanctis vel Prelatis, cadat sub voto materialiter, in quantum scilicet homo vovet Deo, se impleturum, quod Sanctis, vel Prelatis promittit.* Quare promissio facta Sanctis est solùm materia voti, & ut sit propriè Votum, debet ei adungi tacitè, vel expressè alia promissio, qua promittimus Deo, nos id facturos, quod promittimus Sanctis: aliàs promissio pertineret solùm ad Duliam.

Q. 2. *Quanam requiruntur ad volentem Voti?*

Resp. Ex communi sequentia. 1. Volitio se obligandi; nam nemo sponte suscipit

pit obligationem sine voluntate se obligandi. Neque enim ad Votum sufficit propositum quantumvis firmum, ex cap. 3. *De voto*, ubi dicitur, in metu mortis proponens animò, quòd religionis habitum esset aliquando suscepturus, si plus non est in voto processum, transgressorem judicari non posse, si non impleat, quòd dixit. Nam propositum est simplex voluntas faciendi, vel omittendi aliquid: promissio verò superaddit voluntatem se obligandi alteri. At ex eo, quòd voluntas proponat aliquid, non hoc ipso vult se obligare, & obligatur. Sufficit autem intentio virtualis, & implicita se obligandi, ut cum quis sciens votum obligare, deliberatè vovet, licet de hac obligatione actu non cogitet: vel ignorans voti naturam, vult tamen votum facere, prout in se est, aut solitum est fieri, seu facere, quòd alii faciunt, dum vovent; nam tunc virtualiter, & implicitè se obligare vult, Idem dic de eo, qui recipit Ordinem sacrum, ignorans illi annexum esse votum castitatis; nam qui vult statum aliquem, vult virtualiter, & implicitè onera, illi statui annexa. Neque requiritur, ut dicatur expressè: *promitto: Voveo; me obligo, &c.* Sed satis est, quòd hoc dicatur æquivalenter, & implicitè, etiam interiùs. Ut si dicas cum intentione te obligandi, *Domine redde miki sanitatem, & vivam castè: vel se convalescere,*

dabo talem elemosynam. Econtra Verbum promitto, nisi adsit intentio vovendi, significat simplex propositum, ut patet in actu Contritionis, quo aliqui promittunt fugam peccati, nec tamen vovent.

2. Advertentia, & deliberatio, qualis sufficit ad culpam mortalem directe voluntariam: quia votum est actus simpliciter humanus, in se liber, tanquam in hominis arbitrio de se relictus, ex Cap. 6. *de Voto*, ubi dicitur, quod *universis liberum sit arbitrium in vovendo.* Deinde nemo censetur sibi obligationem ex genere suo gravem imponere, nisi plene advertat, quid agat. Quare si quis ex subito animi motu, lingua mentem praveniente, dicat: *Voveo*, non obligatur.

Talis autem deliberatio sufficit ad votum; nam deliberatio, quæ sufficit ad ligandum se reatu æternæ damnationis, sufficit etiam ad se ligandum Deo vinculo promissionis.

Item valet votum temerè, & imprudenter, imò & illicitè, putà cum inani gloria factum, modò finis malus non redundet in ipsam materiam. Nam ad valorem voti sufficit, ut sit de re meliori, & possibili: & fiat cum sufficienti cognitione, ac libertate. Hinc patet omnes, & solos rationis usu præditos, & sufficientis deliberationis capaces posse vovere in materia sibi licita, ex e. 2. *De Voto.*

3. Re-

3. Requiritur, ut promissio sit voluntaria. Nam votum est actus moralis ac liber, quo Deus colitur. Quare nullum est votum factum ex errore circa rei promissæ substantiam; cum talis error impediat, ne objectum sit cognitum, ac proinde, ne sit volitum. Idem dicitur de voto simplici, facto ex errore circa causam finalem; quia censetur factum sub tacita conditione: si causa finalis subsistat, & quia sublatio motivò volendi, non est volitio. Hinc si voveris jejunium pro salute Patris, quem falsò putabas ægrotare, non valet votum. Ac valet votum, si error sit dantaxat circa aliquam circumstantiam non mutantem notabiliter rem promissam, ut si voveris castitatem, falsò putans esse servatu facilem: vel circa causam solùm impulsivam, ut si voveris dare eleemosynam Petro pauperi præ aliis, quia falsò putas esse pium; nam talis error non impedit consensum absolutum circa substantialia. Votum verò solemne non irritatur per errorem, vel dolum circa motivum extrinsecum: tum quia per illum non irritatur matrimonium carnale, ergo nec spirituale cum Christo: Tum quia qui statum aliquem assumit, censetur velle absolutè illum assumere, etiamsi intercedat error vel dolus, qui non sit circa substantialia.

Item juxta communem metus gravis injustè incussus ad extorquendum votum,

Mm 3

tum,

tum, irritat quodvis votum, vel jure naturali; eò quòd Deus non acceptet vota injuriosè extorta, cùm nemo probus promissionem sibi tali modo factam acceptaret, & ne det occasionem injustæ coactioni: vel saltem jure Canonico ex Cap. 1. *De iis, quæ vi, &c.* Nam licèt ibi agatur solum de Susceptione, & Professione Religionis, tamen sic receptum est, ut etiam extendatur ad votum simplex, ita ut saltem usu & consuetudine vota quælibet ex metu gravi facta, irrita sint. Sed quia hoc non est omnino certum de votis simplicibus; nam Suarez & alii dissentiunt: ideo in praxi tutior pars est, vel votum servare, vel petere dispensationem. Porro certum est valere votum etiam solemne, factum ex metu sponte suscepto, ut naufragii, mortis, pœnæ æternæ, &c. cap. 17. *de Regulari*: vel ex metu justè incusso; quia tunc votum est simpliciter voluntarium, & nulla intervenit injuria. Valet etiam quodvis votum ex metu levi, etsi injustè incusso; quia non irritatur ab Ecclesia, & est sufficienter voluntarium: sibi que vovens imputare debet, quòd tali metui cesserit.

4. Ut sit de meliori bono, id est de eo, quod omnibus spectatis ad salutem utilius, & Deo gratius est, quàm oppositum: quia votum debet esse gratum Deo, cùm sit actus, quo colitur: & promissio seu pollicitatio, alteri oblata, non parit obligationem,

nem, nisi ab eo acceptetur: at non potest Deo placere nec ab eo acceptari voluntas se obligandi ad relinquendum id, quod melius est, & ipsi gratius. Imò hoc est illicitum, & contra reverentiam Deo debitam, quia offertur ei aliquid, quod ei placere nequit: quod est illi quodammodo illudere, nisi ignorantia excuset.

Hinc invalidum est votum 1. De Matrimonio contrahendo, quia melior est Cælibatus. Si tamen Matrimonium judicaretur remedium voventi necessarium ad vitandam incontinentiam, juxta multos valeret votum, quia melius est nubere, quam uri. 1. Cor. 7. Idem dicunt, si quis voveret pauperulam vel perditam uxorem ducere. 2. De re illicita, quæ promissio est mortalis contra Religionem, ob gravem irreverentiam contra Deum; nam promittere Deo rem ipsi ingrati, est ei minari, Idque juxta Suarez Lessium, Reginal, etiam si res illa sit solum venialiter mala, & ut talis cognoscatur à vovente; quia est factum attribuere Deo approbationem peccati saltem venialis, & innuere, Deo placere peccatum, eoque coli: quod est graviter injuriosum Deo, & directè repugnat ejus summæ sanctitati, ac bonitati. 3. De re optima, sed ad obtinendam rem malam, vel ad gratias agendas pro re mala obtenta, v. g. vindicta, non autem præcisè pro bono effectu secuto ex peccato. Nam Deus

non acceptat aliquid, ut sit auctor peccati, & illud promoveat, vel in gratiarum actionem pro eo, quasi fuerit auctor peccati; nam esse authorem peccati, etsi venialis, repugnat bonitati, ac sanctitati divinæ. Valet tamen votum de actione bona sub conditione turpi adjecta in ejus odium, ut de elemosyna danda, si peccaveris; quia quod directè promittitur, est bonum melius, & ordinatur ad actum bonum, nempe in odium, & vindictam peccati, si committatur.

4. De re, quæ omnibus spectatis est indifferens: nam nil confert ad cultum Dei, nec ei placet. Imò tale votum est cultus vanus, ac superfluus, ideòque peccatum saltem veniale. Ut autem res indifferens fiat honesta, debet non solum referri ad finem honestum, sed etiam ex se, vel ex circumstantiis esse apta ad finem illum consequendum. Cùm relatio extrinseca rem non immutet. Igitur superstitiosum & nullum est votum non edendi capita animalium in honorem S. Joannis Baptistæ, vel carnes assas in honorem S. Laurentii. Porro executio voti illiciti continet eandem malitiam, quam ejus emissio; quia executio ex obligatione voti, est voti facti approbatio.

5. Ut sit de bono possibili; nam inepta, & illusoria esset promissio rei, quæ præstari non posset: & nemo obligari potest ad impossibile. Hinc irritum est votum nunquam

quam peccandi venialiter, etiam cum deliberatione imperfecta. Nam hoc ita impossibile est in hac vita cum auxiliis ordinariis, ut nunquam vitentur omnia peccata venialia sine speciali privilegio, ex Trid. Sess. 6. can. 23. Votum autem requirit ut, quod promittitur, prævideatur esse faciendum, & fieri posse moraliter. Docent tamen, valere votum nunquam peccandi ex proposito, & perfecta deliberatione; quia hoc est possibile cum divina gratia absque privilegio: & tale votum à viris sanctis, & doctis quandoque factum legimus.

6. Ut vovens non sit jure positivo inhabilis ad vovendum.

Not. Laudabiliter posse voveri Deo aliquid, ad quod jam obligamur, & per tale votum novum vinculum induci est omnino certum, inquit Lessius, tum ex perpetuo usu Ecclesiæ, ubi vovetur non solum abstinencia à nuptiis, sed etiam abstinencia ab omni voluptate illicita extra matrimonium, quæ omnibus est præcepta. Tum quia opera præcepta sunt Deo gratissima: ergo possunt illi promitti, & hæc promissio novam obligationem affert; nam debitor potest se pluribus nominibus ad idem obstringere, sicut creditor pluribus titulis potest idem exigere à debitore: sed violatio talis voti duplicem habet malitiam, unam contra præceptum, & alteram contra religionem ob votum.

Mm 5

Q. 3+

Q. 3. *Quotuplex est votum?*

Resp Dividitur 1. In reale, personale, & mixtum. Votum reale est, quo promittitur pecunia, vel res pretiô æstimabilis, quæ actio voventis non sit. Personale est, quo promittitur actio personalis, aut ommissio ipsius voventis, ut votum castitatis. Mixtum est, quo promittitur & actio, vel ommissio personalis, & aliquid pretio æstimabile ab ea distinctum, ut si voveas ire ad B. V. Lauretanam, ibique munus offerre. 2. In temporale, quod est ad certum tempus: & perpetuum, quod censetur fieri, cum nullus est obligationi constitutus finis, ut si dixeris, voveo deinceps castitatem. 3. In absolutum, quod fit sine conditione: & conditionatum, quod fit sub aliqua conditione: v. g. voveo elemosynam, si pater convaluerit: unde non obligat nisi posita conditione; sed eâ posita statim obligat; quia obligatio desinit esse suspensa. Porro nullum est votum, factum sub conditione repugnante naturæ, & substantiæ voti, vel rei promissæ, ut si profitearis religionem, ea conditione, ut aliquid proprium retineas. 4. In solemne, quod ab Ecclesia approbatum, & absolutè ac in perpetuum acceptatum est: & simplex, quod emittitur absque acceptance Ecclesiæ, saltem in perpetuum.

Q. 4.

Q. 4. *An, quomodo, quos, & quando votum obligat?*

Resp. I. Obligatio voti ex suo genere gravis est, ita ut ejus violatio in materia gravi sit mortalis. Ita omnes. Constat. 1. tum ex Psal. 49... *Redde altissimo vota tua.* & Eccles. 5. *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis, & stulta promissio: sed quodcumque voveris redde:* Et 1. Tim. 5. de viduis, quæ continentiaæ votum violaverant, dicitur. *Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.* 2. Ex Traditione & sensu Ecclesiæ. 3. ex cap. 6. de voto. *Licet universis liberum sit arbitrium in vovendo, usque adeò tamen solutio necessaria est post votum, ut sine proprio salutis dispendio alicui non liceat resilire.* 4. Quia hæc obligatio pertinet ad gravissimam virtutem Religionis, qua quis tenetur reddere Deo obsequium promissum, & ab eo acceptatum; ideòque specialiter ipsi debitum. *Maximè debet homo Deo fidelitatem, tum ratione dominii, tum etiam ratione beneficii suscepti: & ideo maximè obligatur homo ad hoc, quòd impleat vota Deo facta.* Hoc enim pertinet ad fidelitatem, quam homo debet Deo. *Fractio autem voti est quedam infidelitatis species: unde Salomon rationem assignat, quare sint*

sint vota reddenda: quia displicet Deo infidelis promisso. ait. S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 3. Præterea violatio fidei Deo datæ in re gravi continet gravem irreverentiam in Deum, propter summam ejus majestatem.

Materia autem illa voti est gravis, de qua posset dari præceptum sub mortali obligans: seu quæ per se, vel ex circumstantiis notabiliter conducit ad honorem Dei, vel spiritualem utilitatem voventis. Hinc qui semel non implet votum jejunandi, continentendi, vel audiendi Sacri, &c. Peccat mortaliter; cum hæc materia gravis sit, & sufficiens ad mortale in præcepto Ecclesiæ.

Votum tamen, ex communi, aut fere communi sententia obligat solum sub veniali in re levi; quia votum est quædam lex privata, quam quis sibi imponit, & species quædam pacti: lex autem, & pactum non imponunt obligationem nisi proportionatam materiæ. Deinde omissio fidelitatis, & justitiæ in re parvi momenti non censetur gravis injuria, & offensa. Præterea res ex omni parte levis non est capax obligationis gravis: nec pendet à voluntate hominis obligationem gravem alligare rei, quæ non est capax illius. Nec Deus videtur acceptare talem obligationem irrationabilem. Unde qui vovisset singulis diebus anni dare unum assem pauperibus,

pecc-

peccaret solum venialiter semel, aut bis
omittendo. Secus si decrevisset non im-
plere votum, quia materia talis voti col-
lective sumpta gravis est.

Porro quamvis aliqui putent voventem
posse in re gravi se obligare solum sub ve-
niali, si expressè velit; (exceptis votis sta-
tus religiosi, quæ sunt per se vota graviter
in perpetuum obligantia, & nisi Ecclesia
aliter statuerit :) tum quia, cum obligatio
voti voluntariè assumatur, pendet à volun-
tate voventis, nec ex lege divina oritur,
nisi dependenter à voluntate promittentis:
tum quia votum est lex privata, quam vo-
vens liberè sibi imponit: Legislator autem
potest in materia gravi velle tantum obli-
gare sub veniali: Tamen constat voventem
rem gravem obligari sub mortali, nisi
expressè voluerit se obligare solum sub ve-
niali; nam quisque censetur se accommo-
dare capacitati materiæ, & usui commu-
ni, nisi constet aliud expressè inten-
disse.

Cæterum violatio voti, præter maliti-
am irreligiøsæ perfidiæ, & infidelitatis erga
Deum, involvit deformitatem sacrilegii,
saltem secundum quamdam eminentiam:
quia per voti violationem id, quod fuit
Deo per promissionem dicatum, ei dene-
gatur.

Resp. II. Quando non constat de alia
speciali voventis intentione, non aliter
obli-

obligat votum in quavis materia, quàm si esset Lex de ea re à Deo, vel ab Ecclesia lata; quia votum est quædam Lex, quam homo sibi imponit circa materiam illam promissam: imò fit communiter juxta hanc intentionem. Hinc votum jejunandi, audiendi Sacrum obligat ad modum præcepti Ecclesiastici de eadem re; ideòque eodem modo servandum. Et vovens excusatur à talis voti impletione in iis circumstantiis, in quibus excusaretur à præcepto Ecclesiæ, nisi contrarium expressè, vel virtualiter intenderit.

Resp. III. Ex communi votum personale solum voventem obligat, nec per alium impleri potest; quia res promissa est propria actio, vel omissio voventis, non alterius. Hinc si non possit illud per se exequi, non tenetur alium substituere, nisi id expressè intenderit. Votum verò reale obligat voventem ad persolvendum per alium de propriis bonis, si per se ipsum implere nequeat; quia res promissa est bonum temporale voventis, quod potest ejus nomine per alium tradi. Item hæredes, secundum omnes, tenentur exequi vota realia Defuncti secundum vires hæreditatis, salvâ legitimâ hæredis necessarii, ex cap. 6. *De testam.* & l. 2. ff. *De pollicit.* nam hæres debita bonis annexa solvereteneatur ex justitia, ratione rei acceptæ cum tali onere, & ex contractu implicitè inito
per

per acceptationem hæreditatis: hæreditatem enim adeundo, sicut commoda ejus & omnia jura Defuncti acquirit, ita etiam debita, & onera realia bonis annexa in se suscipit. Bona autem Deo promissa, sunt ipsi speciali jure debita. Quod si sint plures hæredes, quisque tenetur pro rata, juxta portionem hæreditatis, quæ ei obtigit, nisi res debita, & legata possideatur ab uno, vel obligatio sit individua.

Idem est de voto mixto quoad partem, qua personale est, ac de voto personali: & quoad partem, qua reale est, ac de voto reali; cum sit verè personale quoad unam partem, & reale quoad aliam. Hinc obligat hæredes non qua parte personale est, sed qua parte est reale: ut si quis peregrinationem, & statuam argenteam, vovit, tenetur hæres ad statuam dandam, non item ad peregrinationem, nisi eam promiserit, aut hac lege hæres institutus fuerit.

Qui autem vovit factum alterius, tenetur curare, quantum potest, ut alter impleat: hoc enim censetur intendisse. Iste alter tamen nullatenus ad id tenetur, nisi consenserit; nam votum obligat eum solum, qui promisit. Hinc liberi non obligantur votis parentum, eos religioni devotentium, nisi ea rata habuerint, cap. 14. *de Regular.* Si verò populus vovit Festum, vel jejunium consentiente Episcopo, ad hoc tenentur posteri non vi voti, sed ex præcep-

cepto Episcopi approbantis, & ita implicitè præcipientis illud Festum, aut Jejunium.

Resp. IV. Impleri debet votum tempore à vovente præfinito; nam promissum tali tempore, unde illam tunc reddere tenetur. Hinc qui vovit jejunium tali die, peccat mortaliter, si eo die non jejunet, perinde ac si die ab Ecclesia statuto non jejunaret, quamvis proponeret alio jejunare. Quod si ex impotentia, vel negligentia votum tempore præfinito non impleatur, debet postea impleri, nisi ex intentione voventis, aut voti natura res promissa sit affixa certo diei in devotionem illius, ob honorem Sancti, vel mysterii, cujus tunc memoria celebratur: ut si quis voverit jejunium vigiliam alicujus Sancti principaliter in illius honorem; tunc enim obligatio cum die extinguitur; quia tunc intentio fuit se obligandi ad actum hoc tempore faciendum, non alio: & res promissa est dependenter ab hoc tempore, ac per modum unius. Quando autem tempus non ipsius temporis intuitu, & devotione constitutum est, censetur adjici ut terminus non ad finendam obligationem, sed ultra quem non sit differenda; & sic statim postea impleri debet. Nam cum voveris non ultra eam diem differre, es semper in mora differendo, & teneris semper implere: quia perseverat debitum quoad substantiam, du-

duasque obligationes contraxisti, unam faciendi opus, alteram faciendi tali tempore: unde hac non impleta, manet illa principalior, quæ semper urget.

Si verò nullo definito tempore absolute voveris, teneris votum exequi, quamprimum commodè, & rectè potes iudicio prudenti. Nam statim moraliter loquendo exigitur à Deo, ex Deut. 23. *Cum votum voveris Domino, non tardabis reddere; quia requiret illud Dominus. Et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.* Et Eccles. 5. *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere.* Deinde res absolute, & sine dilatione promissa statim debita est, ex l. 14. ff. de Reg. Jur. *In omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, presenti die debetur.* Igitur culpabilis est omnis mora, quæ rationabili causa non cohonestatur. Non est tamen continuò mortale differre ad valde breve tempus, modò votum brevi postea persolvi queat. Nam potest esse materiæ parvitas in mora illa, sicut in aliis rebus. Hæc omnia communem doctrinam continent. Porro si votum fuerit negativum, seu de omissione, toties peccatur, quoties fit actio omittenda: quia votum illud instar præcepti negativi obligat pro toto tempore, pro quo factum est, & omnis omnino omissio promissa est.

Sed an vovens votum implere ante tempus à se præfinitum tenetur ob impedimentum futurum?

Resp. I. Quando opus vovetur ut proprium onus certi diei, seu temporis, ex communi non tenetur vovens prævenire, etiamsi prævideat impedimentum pro illo die; quia non vovit actum, nisi tali die faciendum; unde ante illum non obligat votum. Idem dic, quando terminus, seu dies additur non solum ad differendam executionem, sed etiam ad suspendendam obligationem usque ad talem terminum; quia res non est promissa ante illum, nec vovens intendit se obligare, nisi ex tali die.

Resp. II. Quando terminus solum ponitur ad differendam solutionem, & non ad suspendendam obligationem, tunc ex communi vovens tenetur votum persolvere ante terminum, si prævideat impedimentum pro illo futurum; quia tunc votum statim, ac fit, obligat absolutè, ut intra terminum designatum opus fiat. Unde obligat determinatè pro illo toto tempore, pro singulis verò partibus quasi disjunctivè. Et ideo vovens tenetur absolutè implere votum in aliqua parte hujus temporis: ergo si prævidet futurum esse impedimentum in posteriori parte temporis, tenetur in priori facere: quod est prævenire terminum.

num. Et alioqui contra promissionem dilatio fieret ultra tempus præfinitum. Item licet terminus temporis sit constitutus ad finiendam solutionem, si opus promissum non est proprium onus alicujus determinatæ partis totius temporis usque ad illum terminum, tenetur vovens implere votum ante terminum illum, si ante illum impedimentum prævideat: ut si quis vovit jejunare sex dies mensis, non designando illos, limitando tamen obligationem ad Mensem, ita ut cum illo extingatur in omni eventu, tunc si prævideat futurum, ut post primum diem mensis jejunare nequeat, tenetur in prioribus diebus totum votum implere, & ita prævenire terminum; quia tunc totum tempus mensis est tempus absolutæ obligationis, quæ debet impleri in parte ejus possibili. Quæ omnia confirmantur exemplo præceptorum, v. g. confitendi singulis annis. Ita Suarez, addens teneri voventem in omnibus casibus vitare impedimentum, ut votum suum tempore promisso impleri possit; nam votum obligat saltem implicite ad non ponendum impedimentum, cum hoc sit necessarium ad implendam rem expressè, ac directè promissam: alioqui obligatio voti esset inefficax, & inanis.

Q. 5. *Quid dicendum in dubio
circa votum?*

Resp. Sequentia. 1. Nullus tenetur voto,
Nn 2 tō,

tô, de cuius emissione dubitat, si post diligens examen nulla ei appareat probabilis conjectura, quòd votum illud fecerit; quia obligatio voti, quæ voluntariè suscipitur, sine rationabili fundamento, adeoque irrationabiliter, affirmaretur. Nemo autem tenetur obligatione, quæ nullo fundamento rationabili nititur. 2. In æquali utrimque probabilitate votum servari debet. Ita Azor, Vasquez, Thyrsus Gonzal. &c. Quia tunc non potest prudenter negari, votum factum fuisse. Deinde in dubiis tutior pars eligi debet: alioquin talis se exponeret periculo peccandi; nam cum detur Lex certa non violandi votum, hoc ipso, quòd dubitet, an voverit aliquid, dubitat, an illud omittendo, violet eam legem, ideoque peccet. Qui autem agit dubius, an peccet, se committit periculo peccandi, & re ipsa peccat. A fortiori tenetur voto, qui sciens se post septennium vovisse, dubitat, an habuerit intentionem se obligandi, vel sufficientem advertentiam. Nam actus præsumitur factus, ut fieri solet, ac debet: nisi contrarium constet: & res in dubio judicari debet à communiter contingentibus. 3. Certus de voto, sed dubius de solutione, tenetur illud implere; nam debito certo non satisfacit nisi per solutionem certam. 4. Quando solum dubitatur de quantitate, vel qualitate rei promissæ, votum explicandum est secundum voventis in-

intentionem, ultra quam non obligat, ex Deuter. 3 *Facies sicut promisisti. Domino, & propria voluntate, & ore tuo locutus es.* Nam (ut ait S. Thom. 2. 2. q. ult. a. 4.) *Obligatio voti ex voluntate procedit. Nam vovere voluntatis est, ut Augustinus dicit: in tantum ergo fertur obligatio voti, in quantum se extendit voluntas, & intentio voventis.* Si de intentione non constet, elicienda est ex conjecturis, ex materia, & praesertim ex fine, quem in voto spectavit; nam causa finalis, seu ratio vovendi est mensura rei volitae. Et si his inspectis adhuc dubium manet, votum explicandum est secundum communem, & usitam verborum, quibus usus est, acceptionem; nam quisque censetur velle facere, quod verbis in sensu usitato acceptis indicat. Quod si non recordetur verba, quibus usus est, eligi debet pars tutior. *Si dubitet, quo modo se in vovendo habuerit, debet tutiorem viam eligere, ne se discrimini committat:* ait S. Thom. in 4. dist. 38. q. 1. a. 3. ad 6.

Q. 6. *An votum fictum, seu exterius factum sine animo vovendi, vel se obligandi, peccatum est?*

Resp. Aff. Quia illa fictio, seu simulatio est mendacium aliquod, & vana usurpationis nominis Dei, continens irreverentiam con-

tra Deum. Seclusis autem contemptu, scandalo, injuria, non esse per se mortale docet Suarez: quia, inquit, velle præcisè proferre verba vovendi sine volitione vovendi, non est gravis irreverentia, ac injuria Dei; & fictio non est respectu Dei, sed tantum respectu hominum, quibus per illam potest fieri injuria levis. In votis tamen solemnibus, vel quæ fiunt in assumptione Statûs Religiosi docet, fictionem esse mortalem; quia in ea fit injuria gravis Religioni, & consequenter etiam Deo, & Ecclesiæ, & vix separari potest à gravissimo scandalo.

Q. 7. *Quot modis tollitur obligatio voti?*

Resp. Ex communi his. 1. Cessante causa finali, ob quam factum est; nam cessante causa cessat effectus. Cap. 60. de appellat. Seu cessante causa finali deficit intentio voventis, utpote deficiente proprio, ac principali motivo: & vovens non censetur voluisse promittere, & se obligare, illa cessante. Ut si jejunium per mensem voveris ad obtinendam sanitatem Patris, si hic moriatur, desinis obligari.

2. Materiæ desitione, vel mutatione notabili, ut si res promissa, antea honesta, fiat turpis, vel indifferens, vel impeditiva majoris boni, ratione novæ circumstantiæ,

aut

aut prohibitionis, vel si fiat impossibilis. Nam votum est essentialiter de bono meliori, & possibili. Item quando non potest servari sine gravi periculo mortis, vel gravis damni in bonis temporalibus, in Statu, vel honore, quod sit accidentarium voto, nisi constet ex natura voti, vel aliter voventem voluisse se in tali eventu obligare. Nam in tali casu materia non est eadem, nec voventes intendunt communiter tunc se obligare. Neque tunc est obligatio præstandi aliquid aliud loco rei promissæ; quia votum non obligat ultra intentionem voventis, quæ non est obligandi se ad aliud, quàm ad id, quod vovet, nisi illud fuerit in hoc inclusum saltem virtualiter. At voti obligatio non cessat ob difficultates postea obvenientes, quas si vovens prævidisset, non vovisset: nam ut notat Lessius, multi castitatem vovent, & Religionem profitentur, qui tales postea tentationes, ac difficultates patiuntur, quas si prævidissent, vovere nolissent: & tamen omnium iudicio non ideo desinunt teneri voto. Hæc enim omnia præcogitari poterant, ac debebant. Quod si non fecerint, sibi imputent, & media idonea adhibeant ad hoc, ut votum implere possint. Votum quippe obligat secundum mentem, quam vovens re ipsa habuit explicitè, vel implicitè, dum vovit, & secundum communem usum, ac sensum prudentum. Quare voti, vel jura-

No 4. men

menti obligationem non tollit id, quod si antea accidisset, vel prævisum fuisset, impediret, ne fieret: sed requiritur mutatio ita notabilis, ut faciat quasi aliud objectum, ad quod voventis intentio prudenter ex circumstantiis præsumatur se non extendisse.

3. Irritatione, dispensatione, vel commutatione.

4. Defectu conditionis positæ, si votum sit conditionatum; quia vovens noluit se obligare, nisi conditione illa posita, & res non est promissa nisi sub illa conditione, ac proinde eam præstandi obligatio suspensa est, donec impleatur conditio, qua posita fit absoluta.

Si vovens voti conditionem honestam per dolum, fraudem, vel minas impediatur, peccat contra votum, & eo remanet obligatus; nam votum sub conditione aliqua honesta factum obligat ad rem promissam implendam, sub conditione illa, quæ à vovente non sic impediatur: idcirco etiam ad illam non sic impediendam, alioqui esset illusorium. Unde si vovens impediatur per vim, dolum, fraudem, vel minas, peccat, & voto tenetur, perinde, ac si conditio evenisset. *Ita Sanchez, Azor & alii multi apud illum.*

Sed quid si materia voti fiat impossibilis solum quoad aliquam partem, vel modum?

Resp. Tunc si commodè talis materia dividitur

vidi possit, & soleat, vovens tenetur ad eam partem, quam potest; quia censetur partes illas divisim promississe; nam voluntas censetur ferri in objecta secundum eorum naturam, & communem usum, nisi constet, oppositum expressè intendisse. Hinc si non potes dare pauperibus centum, quos promissisti, teneris dare decem, quos potes. Si verò res promissa dividi nequeat, aut non soleat, ad nil teneris: ut si voveris ædificare Ecclesiam, & postea non habeas pecuniam sufficientem, nisi ad ponenda fundamenta, ad nil teneris; quia partes Ecclesiæ non divisim, sed collectivè, tanquam unicum objectum, censuris promississe, nisi contrarium expressè intenderis.

Quid si actus non possit fieri solùm quoad circumstantiam, seu modum, qui non fuerit intentus principaliter, nec ut conditio necessaria ad obligationem substantialem: tunc res promissa implenda est quoad substantiam; quia tunc substantia actus fuit principaliter, & absolutè promissa: circumstantia verò, seu modus ut aliquid accessorium: principale autem non debet impediri per defectum accessorii. Sic qui vovit jejunium in pane, & aqua, & potest solùm servare jejunium ordinarium, ad hoc tenetur; nam jejunium quoad substantiam principaliter vovit, modum verò illum in pane, & aqua solùm accessoriè. Secus, si quis non vovit substantiam actus, nisi de-

pendenter à tali modo, qui nequeat servari, ut sæpe fit, cum modus ille notabiliter minuit difficultatem actûs; nam tunc intentio actum faciendi non est absoluta, sed cum tali conditione, qua sublata cessat intentio se obligandi, ideòque obligatio: ut si vovisti ire Romam equò, vel rhedâ, & postea utrumque desit, non teneris ire pedibus.

Si verò modus, aut circumstantia sit solum possibilis, res autem principalis impossibilis cessat obligatio voti, quia non fuit intentio se obligandi, nisi dependenter à principali.

Cæterum si impossibilitas, aut impedimentum non sit perpetuum, eo postea sublato, votum impleri debet. Nam tunc solum suspenditur ejus obligatio; si verò sit perpetuum, cessat omnino obligatio voti, nec vovens tenetur in aliud commutare, nisi hoc vovisset.

Q. 8. Quenam vota, & à quibus irritari possunt?

Not. Irritatio voti est ablatio ejus obligationis, facta nomine proprio ab eo, cujus potestati subjecta est voluntas vovens, vel materia voti. Duplex est, alia directa, quæ directè cadit in votum, efficitque, ut votum sit nullum defectu conditionis ad illud requisitæ, scilicet consensus
ejus,

ejus, cui voluntas voventis subjecta est: alia indirecta, quæ cadit duntaxat in materiam voti, seu quæ fit tantum ratione materiæ alteri subjectæ, remanente voto.

Resp. I. Vota omnia eorum, quorum voluntas subjecta est potestati dominativæ alterius, possunt ab eo directè irritari, nec postea reviviscunt. *Ita commun.* Quia tales ita dependent ab alio, ut sine ejus injuria non possint de seipsis disponere contra ejus voluntatem, ac proinde eorum vota tacitam, ac imbibitam habent hanc conditionem: *si Superior non contradixerit.* Nam nemo potest vovere contra jura alterius. Quare Superiore nolente voluntatem subditi obligari, cessabit obligatio ob defectum conditionis: quamdiu tamen non irritatur votum, servari debet; quia licet non sit firmum, est tamen validum, donec Superior contradicat, ex c. *Monacho.* 20. q. 4. ubi votum à Religioso sine consensu Superioris factum dicitur solum frangendum, hoc est, irritandum: ergo supponitur validum: quare in hujusmodi votis non includitur conditio affirmativa, *si Superior consenserit*; sed negativa, *dum Superior contradixerit*, ut notat Sanchez.

Hinc ex communi i. omnia vota impuberum, etiam implenda tempore pubertatis, possunt directè irritari à patre, vel in ejus defectum ab avo paterno, aut tutore, ut qui vices patris gerit, non tamen à ma-

tre:

tre: nisi sit tutrix. Ratio est dispositio Juris Canonici, quod votis impuberum ob horum iudicii imbellicitatem apposuit hanc tacitam conditionem; *nisi pater, vel tutor contradixerit. c. puella, 20. q. 2.* Multi docent eadem vota impuberum à patre irritari posse tempore pubertatis; quia vota illa per tractum temporis non amiserunt hanc suam conditionem: *nisi pater contradixerit*; sed semper manent subiecta patri: idque expedit ad subveniendum indiscretioni liberorum. Sed juxta varios id jam non potest tutor; quia eo ipso, quòd pupillus fit pubes, tutor fit curator, cui persona pupilli, seu minoris non committitur sicut tutori: at pater semper manet pater. *Suarez. Reginald.* Limita, modò liberi in pubertate talia vota non ratificaverint, scientes non fuisse firma; nam hæc ratificatio est nova voti emissio.

2. Superiores Religiosorum possunt directè irritare omnia vota suorum subditorum, exceptis votis, quæ ex instituto religionis fiunt, & voto strictioris Religionis. Constat ex communi Doctorum sensu, & usu in Religionibus recepto, & ex *c. Monacho* cit. & ex *S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 8. ad 3.* Idque vel ex natura Statùs Religiosi, & voti obedientiæ, per quod Religiosi abdicarunt jus omne disponendi de seipsis, & cuncta in Superiorum potestatem transtulere: vel ex dispositione Ecclesiæ
per

per usum statuta, quæ sicut in votis impuberum, ita in votis Religiosorum hanc tacitam conditionem inesse voluit: *si Superior non contradicat.* Ut scilicet melius religiosi in via spirituali à suis Superioribus dirigerentur. Potest quoque valide Prælatus secundum communem sententiam irritare votum subditi à se, vel à prædecessore æquali, aut inferiore approbatum. Quia per istam approbationem, seu licentiam non amisit jus Superioris, quo inferiorum voluntates sibi habet perfectè subjectas ad eorum rectam gubernationem: nec ideo suam potestatem à se abdicavit. Sed hoc non videtur omnibus certum. Fidentur autem omnes, talem peccaturum, si sine causa consensum revocet, quia abutitur sua potestate contra bonum subditi, & impedit majus Dei obsequium. Novitiorum verò vota non possunt directè irritari, cum sint, adhuc sui juris; sed solum potest suspendi executio votorum personalium, quatenus impediunt observantiam regularem, & eorum rectam gubernationem: ita ut si egrediantur religione, statim reviviscat eorum obligatio. Porro Religiosi & quivis subditi dominativæ alterius potestati, ex communi sententia licitè, ac meritorie ea omnia bona opera vovent, quæ nec Regulâ, nec Superiorum præcepto eis interdicta sunt, nec eos à debito illorum obsequio retrahunt; & talia vota statim obli-

obligant, non expectato Superiorum consensu, donec ipsi contradicant; quia cum ea materia sit bona, nec interdicta, est apta voto emittendo, & quamdiu non interdicitur, est in voventium potestate.

Resp. II. Vota, quorum materia est alteri subjecta, possunt ab eo indirectè irritari, seu potest eorum executio, & obligatio suspendi, etsi ante subjectionem facta fuerint, ex c. *noluit.* 33. q. 5. Quia nemo potest, & censetur promittere aliquid in damnum, seu præjudicium etiam futurum aliorum: & executio talis voti hoc ipso fit illicita, quòd alter potestatem habens in rem, vel actionem promissam, contradicat; nam nunquam licet jus alterius violare.

Hinc secundùm communem sententiam
 I. Irritari à patre possunt, indirectè, & ratione materiæ, vota puberum, quæ obsunt disciplinæ, & convenienti gubernationi familiæ, in qua pater habet jus regendi filium, donec emancipetur. Sic potest suspendere obligationem voti perpetuò abstinenti à carnibus. At nil potest circa vota puberum, quæ nullatenus ejus potestati officiant, ut sunt certæ preces, consueta pietatis officia, votum Castitatis, Religionis, &c. nam pubes, in ordine ad obsequium divinum, habet jus disponendi de se, & suis actionibus personalibus, quæ non adversantur rectæ gubernationi familiæ.

2. Maritus potest irritare indirectè vota uxoris, quæ officiant usui matrimonii, prolis educationi, & gubernationi familiæ, ut sunt vota peregrinandi, sæpius jejunandi, &c. quia juri mariti obsunt: non autem vota de certis precibus, aut continentia post ejus mortem servanda; nec enim maritus potest prohibere uxori omnia opera consilii, cum omnia juri ejus non officiant, & subjectio uxoris ad virum oriatur solum ex matrimonii vinculo, sitque ei commensurata. Uxor vicissim potest sic irritare vota mariti, quæ obsunt vitæ sociali, & moderatæ debiti redditioni, cum ad hæc jus habeat. Possunt tamen ambo ex communi consensu continentiam vovere, & tunc neutri debitum petere, aut petenti reddere licebit, cum juri suo cesserint.

3. Herus potest suspendere executionem votorum famuli, & ancillæ, quatenus solum impediunt, vel imminuunt obsequium sibi debitum, cum alia ejus juri non officiant.

Observa. Vota directè irritata nunquam reviviscunt, quia Superior, eis contradicendo efficit, ut sint nulla, defectu conditionis requisitæ; cum inferior non possit validè vovere nisi sub hac conditione tacita: *si pater, vel Superior non contradixerit.* At vota indirectè irritata suspenduntur solum, quamdiu materia est subjecta alteri, & reviviscunt, ac obligant, quando de-

desinit ei subesse; quia votum erat validum absolutè, & ob solam materiæ subjectionem suspensum erat, & ejus executio jam est licita, cum nulli obstat.

Hinc vota conjugum, puberum, & famulorum perpetua, quæ tempore subjectionis vel ante emissa, suspensa fuerunt, eos obligant cum eorum materia desinit subjici alterius potestati. Unde uxori, quæ sine consensu mariti continentiam vovit, non licet nubere post ejus mortem.

Resp. III. Qui vota irritandi potestatem habent, illa validè irritant, etiam sine justa causa; quia ad validum usum juris sui non requiritur causa. Peccant tamen, si sine causa faciant, cum sit abusus potestatis contra bonum proximi, & honorem Dei.

Q. 9. Quinam possunt dispensare in Votis, & Juramentis?

Resp. I. Prælatos Ecclesiæ habere potestatem dispensandi in votis, & Juramentis. Constat. 1. ex Mat. 16. *Tibi dabo Claves Regni Cælorum... & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cælis.* &c. 18. *quacumque solveritis super terram, erunt soluta, & in Cælo.* Quæ verba, utpote generalia, intelligi debent de omni vinculo voluntariè contracto ab homine erga Deum. 2. Ex perpetuo Ecclesiæ usu.
3. Quia

3. Quia ad commune bonum fidelium expedit, imò necessaria est hæc potestas.

Dispensatio autem voti est absoluta condonatio rei Deo promissæ, facta nomine, & vice Dei à Superiore tanquam ejus Vicario: qui tamen tunc non dispensat in Legge divina servandi votum; nam obligationem servandi votum non relaxat tum, cum ipsa viget: sed solùm ipsam promissionem, seu rem promissam remittit nomine, ac vice Dei, & tanquam ejus œconomus; Lex autem divina non obligat ad servandam promissionem Deo factam, cui Deus per suum Vicarium cessit.

Resp. II. Potestas ordinaria dispensandi in votis, & juramentis competit solis Prælati habentibus jurisdictionem in foro externo; nam hæc potestas ad externam Ecclesiæ gubernationem pertinet, sicut potestas ferendi leges, & censuras: unde non est ordinis, sed jurisdictionis. Hinc eam habent 1. Papa erga omnes fideles in omnibus votis. 2. Episcopi erga suos subditos in votis Papæ non reservatis; nam hæc potestas est necessaria ad regimen Episcopale. Item habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, eam dispensandi potestatem habent ut ordinem. Potestatem verò delegatam habent, qui ab iis accepere.

Vota autem Papæ reservata, præter solemnia, sunt quinque, scilicet castitatis perpetuæ, ingrediendi Religionem approba-

tam, & peregrinationis in Jerufalem, ad Li-
mina Apostolorum, & ad S. Jacobum in
Compostella. *Extravag. etsi Dominici*
de pœnit. Quæ tamen si conditionata, vel
pœnalia fuerint, dicit Toletus pertinere ad
Episcopum.

Resp III. Ex communi, ad valorem di-
spensationis requiritur etiam justa causa;
quia Deus non dedit hominibus potesta-
tem relaxandi sine causa vota, & juramen-
ta sibi facta; cùm talis remissio sit irratio-
nabilis, & honori Dei, ac bono animarum
obstet. Nec Prælati sunt Domini jurium
Dei, sed solùm ejus œconomi: at œcono-
mus nil potest circa bona, & jura Domini
nisi secundùm ejus voluntatem rationabi-
liter præsumptam. In dubio tamen de
sufficiencia causæ, potest subditus stare ju-
dicio Prælati dispensantis, vel commutan-
tis. *Ita S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 12. ad 2.*

Hinc, dispensans in voto gravi sine justa
causa, peccat mortaliter; quia in re gravi
ad Religionem pertinente arrogat sibi po-
testatem, quam non habet, & peccat con-
tra fidelitatem ex munere debitam. Justæ
autem causæ dispensandi hæc recensentur:
Honor Dei, utilitas Ecclesiæ, commune bo-
num reip, spiritualis utilitas voventis, peri-
culum morale sæpe violandi votum ex fra-
gilitate, levitas mentis, ex qua votum fa-
ctum est, perturbatio animi, notabilis dif-
ficultas superveniens executioni voti, aliæ-
que

que id genus, quæ generatim revocari possunt ad pietatem, utilitatem spiritualem, & necessitatem. Quanquam ex his aliquæ videantur solum sufficere ad votum commutandum; nam longè gravior requiritur causa ad dispensandum, quam ad commutandum, & rarò utendum est pura dispensatione; sed admiscenda est aliqua commutatio.

Q. 10. *Quinam possunt commutare vota?*

Not. Commutare votum est mutare materiam voti in aliam sub eadem obligatione.

Resp. I. Quisque potest privata auctoritate, & sine alia causa commutare votum suum in id, quod evidenter melius est, & aliunde non præceptum; modò id Ecclesia non prohibuerit. *Est saltem communior sententia.* Quia 1. ex cap. 3. de Jurejur. *non promissum infringit, qui in melius illud commutat.* 2. Debitum rei minus bonæ abunde, & perfectiùs solvitur Deo in re meliore, quæ semper est Deo gratior, & in qua etiam res promissa continetur virtualiter, saltem quoad finem voti, qui est rem gratam Deo facere. 3. Deus semper acceptum habet obsequium majus ei delatum loco minoris; cum magis velit à nobis fieri id, quod melius est, & ei

Oo 2

gra-

gratius. Hinc potest votum recitandi septem Psalmos commutare in votum audiendi Sacrum. Multi excipiunt vota Papæ reservata, quæ sine ejus auctoritate commutari nequeunt, eoquod talem Commutationem sibi propriam reservârit, nisi in statum Religionis commutentur. Ita Suarez, Sanchez, Layman, &c.

Porro melius hinc censetur id, quod, spectatis omnibus, est Deo gratius: tale autem non est semper id, quod secundum se, & ex genere suo præstantius est, sed quod salutem, videntis magis expedit, cupiditates efficacius coercet, & voluntatem Deo perfectius subjicit. Hinc licet oratio sit absolute melior jejunio, non licet tamen propria auctoritate hoc in illam commutare; quia hinc & nunc potest jejunium esse Deo gratius, utpote utilius ad bonum spirituale hujus hominis. In dubio, an opus sit melius, requiritur auctoritas Prælati, c. 1. *De voto.* & de hoc omnes consentiunt, teste Azor.

Resp. II. Ex communi, votum non potest valide commutari privata auctoritate in opus minus bonum; quia tunc intercedit partialis dispensatio, quæ necessario requirit potestatem Ecclesiasticam; tunc enim tota res promissa non redditur æquivalenter.

Imò requiritur potestas Superioris ad commutationem voti in æquale. *Est saltem*

tem communior. Prob. Tum quia Jura non dicunt, sufficere auctoritatem privatam, nisi ad commutandum in evidenter melius, ex c. 1. *De voto.* Tum quia talis Commutatio requirit permissionem nomine Dei factam, ut res una solvatur pro alia æquali, ac proinde auctoritatem Prælati, vicem Dei gerentis; nam res in specie fuit promissa ac debita: ergo alia non melior solvi nequit, sine consensu creditoris, scilicet Dei. Arg. ex l. 2. ff. de Rebus credit. ibi: *Aliud pro alio invito creditore solvi non potest.*

R-sp. III. Ex communi, non solum ad licitam, sed etiam ad validam commutationem in minus bonum, præter auctoritatem, requiritur justa causa; quia in illa admiscetur aliqua dispensatio, qua condonatur aliquid, quod ex voto debetur Deo. Requiritur etiam aliqua causa, sed minor ad commutationem validam in æquale; quia Deus non concedit, ut solutio rei sibi debitæ fiat sine causa in re alia non meliore: & fidelitas Deo debita exigit, rem promissam solvi, nisi adsit justa causa rem aliam æqualem dandi, vel nisi detur melior. *Ita Suarez, & alii communius.*

Ad hoc tamen juxta multos sufficit major devotio ad illud æquale præstandum; nam non requiritur adeò gravis causa, cum non fiat relaxatio, sed mera translatio obligationis. Si tamen Superior bona fide

procefferit, putans, esse causam justam, licet talis non sit, juxta multos valet commutatio; quia bona fides Superioris est pro causa, cum Deus non sit in hoc rigidior exactor.

Resp. IV. Ex communiore sententia, quicumque habet potestatem dispensandi, etiam solum delegatam, habet etiam potestatem commutandi. Tum quia qui potest plus, potest & minus in eodem genere, ex *Reg. 53. Jur. in 6.* Tum quia qui potest remittere absolutè totum debitum, à fortiori potest illud remittere sub conditione dandi aliud. Cui autem solum concessa est potestas commutandi, is non habet potestatem dispensandi; quia hæc major est, nec continetur in alia.

Imò non potest commutare nisi in æquale; nam vox, & natura Commutationis æqualem subrogationem importat, & Commutatio in minus continet aliquam dispensationem admixtam. *Ita S. Carol. in Instruct. Confess. & est communissima.*

Observa 1. Peregrinationes rectè commutantur in jejunia, largas eleemosynas, crebram Confessionem, & Eucharistiæ summptionem; quia plerumque hæc sunt magis salutaria, & Deo gratiora. 2. Juxta multos ei, cujus votum commutatum est, licet ad prius redire. Tum quia commutatio facta est in ejus favorem, cui proinde renuntiare potest: tum quia videtur solum
facta

facta sub conditione: *si nolit prius votum implere.* Excipit Reginaldus si commutatio facta sit in melius, & acceptata à vovente, eo quod acceptatio talis commutationis vim habeat novi voti, quo acceptans obligavit se ad reddendum Deo aliquid melius, quàm antea voverat. Unde implere prius, esset commutare votum ex meliori in minus bonum, quod non licet privata auctoritate, & sine justa causa. 3. Si opus subrogatum fiat impossibile, vel indifferens, juxta multos vovens non tenetur implere prius, etiamsi possit; quia hujus obligatio per Commutationem extincta est: obligatio autem extincta, præsertim quæ propria voluntate suspecta est, non reviviscit, nisi propria voluntate iterum assumatur. Sed num dici potest commutatio facta fuisse sub hac tacita conditione, ut tunc prius impleatur, si moraliter possit impleri?

CAPUT IV.

De Juramento.

Q. I. *Quid est Juramentum?*

Resp. Est attestatio Dei, seu invocatio Dei in testimonium. Unde jurare est Deum invocare, seu assumere in testem, non quidem, ut hîc & nunc veritatem aliquo miraculo testetur, hoc enim esset tentare